

ORDET er frit

Af Torben Povlsen, formand, Centrovic.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Nu er det alvor. Vi skal væk fra kvælstofknappen for at finde løsninger

MAN TROEDE LIGE, at det ikke kunne blive værre, men myndighederne skyder 2021 i gang med et oplæg til tredje vandplanperiode VP3 (2021-2027), hvor der kommer endnu et øget reduktionskrav på kvælstof og ingen nytænkning i forhold til vandets opholdstid samt andre presfaktorer og kilder.

JEG HAR I mine to første indlæg her i avisen været inde over de store udfordringer, som landbruget og demokratiet står foran. Beklageligt nok må jeg konstatere, at det ser ud til at blive meget værre, end jeg antog i mine indlæg 1. september og 27. oktober i 2020.

SÅ NU MÅ der ageres. Opgaverne er ikke blevet mindre og heller ikke nemmere at løse. Den politiske interessevaretagelse er inde i en ny tid. Vi skal ikke blot oplyse politikerne, men også tilvejebringe faktuel viden.

DET ER DEN samme motor, der tromler derudad uden at registrere alle de faglige argumenter, der kalder på et kursskifte. Vi peger på et stærkt fødevareerhverv, der styrkes, samtidig med vi finder

løsninger. Vi vil i mål på den rigtige måde.

DET ER IKKE acceptabelt, at man fra myndighedernes side nu anerkender flere af 'De 7 synder', men – og her et meget stort men – der er ikke tid og ressourcer til at indarbejde faktorerne i VP3. Man bringer fosfor i spil, vandets opholdstid i de enkelte vandplaner, men har endnu ikke bragt det ind i løsningerne – pga. tidspres og manglende ressourcer. Det er ganske uacceptabelt.

FORESTIL JER, AT en terminalpatient på et hospital ikke får den rigtige behandling. Ikke fordi man ikke ved, der er ny viden til rådighed, men fordi der ikke er tid og ressourcer til at bruge den nye viden og give den helbredende behandling. Patienten risikerer ikke at overleve. Det samme kan ske for vores fjorde og vandplaner.

Jeg ser en helt anden tilgang til VP3. Vi bør udskifte top-down-reguleringen fra staten og styrelserne med en bottom-up-tilgang, hvor lokal viden fra mange interessenter omkring de enkelte vandplaner i fællesskab bringes i spil til lokale løsninger.

JEG SER EN helt anden tilgang til VP3. Vi bør udskifte top-down-reguleringen fra staten og styrelserne med en bottom-up-tilgang, hvor lokal viden fra mange interessenter omkring de enkelte vandplaner i fællesskab bringes i spil til lokale løsninger. Dermed kan vi opnå det ønskede resultat - nemlig god økologisk tilstand i vores fjorde og vandplaner. Løsninger som bygges på viden, der frem-

kommer fra flere sider, og hvor fjorden og recipienten bliver draget aktivt ind i løsningerne, hvor flere presfaktorer tages i spil sammen med alle relevante kilder.

JEG OPLEVER, AT den største opgave ligger i at få politikerne og embedsmændene til at give slip på stramme løsningsmodeller. Der er brug for stærke rammer - med økonomi i rammen - til

at lave lokale tiltag. Jeg oplever, at kommuner, NGO'er og interessenter omkring vandplanerne oprigtigt er interesserede i at finde løsninger.

SÅ DET ER nu, at vi i landbruget skal levere på alle niveauer. Lokalt og nationalt. Fagligt og politisk. Skabe alliancer og holde det juridiske spor varmt. Vi skal skabe et paradigmeskifte til VP3 – noget, vi kun kan gøre sammen med andre. Derfor er det så vigtigt, at vi kommer rundt til vores lokale interessenter, så vi sammen med L&F kan få stærke nationale kræfter med til at skabe de nødvendige politiske forandringer.

JEG TROR PÅ, at vi i dansk landbrug gennem vores landboforeninger, Seges og L&F, krydret med udenlandske eksperter, kan fremskaffe den viden og dokumentation, der skal til, så vi sammen med de lokale kræfter rundt i landet kan skabe god økologisk tilstand i vores vandplaner - samtidig med vi har en stærk dansk fødevaresektor.

MED DET ØNSKE – god arbejdslyst og godt nytår.

Panelet: Disse debattører kan du møde i din avis hen over året

Troels Toft, sektordirektør, Planter, Seges

Jacob Jensen, MF og miljøordfører (V), gårdejer.

Nicolai Hansen, formand for Landbrugets Forskningsudvalg

Jakob Lave, udviklingschef, Strategi & Vækst | Future Farming, Seges

Torben Povlsen, formand, Centrovic

Antoni Stenger, formand, Sønderjysk Familielandbrug

Anja Philip, formand, Forbrugerrådet Tænk

Søren Egge Rasmussen, landbrugsordfører (EL), økologisk landmand

Der er stort potentiale for danske landmænd i planteproteiner – især økologiske

Af Rune-Christoffer Dragsdahl, Generalsekretær, Dansk Vegetarisk Forening (DVF)

Forskere fra hele verden er enige om, at et skifte til en mere plantebaseret kost er nødvendigt, både for klimaets og folkesundhedens skyld. Det er derfor ikke et spørgsmål, om dansk landbrug skal hægte sig på den grønne bølge, men hvornår, så vi også i Danmark får gavn af udviklingen. Derfor har DVF for nylig, sammen med L&F og Tænk tanken Frej, lavet en forsknings- og udviklingsstrategi for plantebaserede fødevarer.

Det internationale marked vokser eksplosivt, og en række lande er langt foran Danmark. De produkter, vi importerer fra udlandet, er dog ofte kon-

Ugens læserbreve

LandbrugsAvisens debat redigeres af Landbrug&Fødevarers kommunikationsafdeling. Indlæg sendes til debat@lf.dk

Maksimal længde på debatindlæg er 2.500 tegn inkl. mellemrum. Vi forbeholder os ret til at forkorte indlæg

ventionelt produceret, stærkt forarbejdede og indeholder en del tilsætningsstoffer.

I Danmark er vi stærke inden for økologi og rene råvarer. Desuden er der et stort overlap mellem forbrugere, som vælger plantebaseret, og forbrugere som vælger økologisk. Begge grupper går meget op i mad, og begge grupper betaler derfor gerne ekstra for de produkter, de køber. Ifølge en stor undersøgelse, som vi har foretaget blandt 4.000 fleksitariere og vegetarer, køber hele 84 % i denne gruppe mindst 40 % økologisk.

Derfor har Dansk Vegetarisk Forening og Økologisk Landsforening sammen startet Plantebaseret Videnscenter, så vi kan tilvejebringe og samle den bedste viden på området.

Gør det velovervejet

Afsætningsmulighederne og økonomien skal være på plads, så det bliver attraktivt for flest muligt landmænd at dyrke

planteproteiner som f.eks. hestebønner, markærter, linser og lupiner. Der er eksempler på landmænd, som har haft

Dansk Vegetarisk Forening ser store muligheder i planteproteiner. Foto: Niels Hougaard

vanskeligt ved at afsætte de nye afgrøder. Det gælder f.eks. landmænd på Lolland, som dyrkede konventionel quinoa og ikke kunne sælge det efterfølgende – først og fremmest fordi markedet for quinoa primært er økologisk.

Så når vi nu alligevel skal til at gentænke vores landbrug for at nå klimamålene, så lad os gøre det velovervejet. Vi skal være bevidste om, hvor vi er stærke og kan erobre nye markeder. I Danmark er Naturli' Foods og Organic Plant Protein to centrale virksomheder, som har store eksportambitioner. Den ene eksporterer allerede til knap 20 lande, den anden er på vej i samme retning. Den ene virksomhed har en meget stor andel økologiske produkter, den anden er helt økologisk. Begge vil gerne købe råvarer dyrket i Danmark.

Derfor anbefaler vi i DVF, at danske landmænd, som overvejer at producere plantebaserede råvarer til menneskeføde, især satser på økologiske råvarer. Det er danske landmænds bedste chance i det globale kapløb om at producere fremtidens plantebaserede fødevarer.

Svar til Søren Søndergaard om L&F's linje

Af Bent Bertelsen, Kastanievej 2, Bred

Tak til L&F-formand Søren Søndergaard for svar på mit læserbrev i LandbrugsAvisen 19. december.

Jeg er helt på det rene med, at L&F kører en dialog-linie. Det er også jeg stor tilhænger af. Min pointe er blot, at når vi møder en så massiv og ulovlig modstand (fra staten), som det er tilfældet i kampen om næringsstoffer og mink, så må kanten være væsentlig tydeligere, end tilfældet er nu. For politikerne handler det alene om at få kommunikeret deres version af "sandheden" og dermed deres muligheder for genvalg. I det spil er det vigtigt netop at kende spillet for at opnå det ønskede mål. Jeg ser det som et klart problem, at L&F er en blandet organisation, der både skal varetage andelsvirksomhedernes interesser, og primærlandbruget. Det gør det svært at sige klart

fra og trække en streg i sandet.

Det er uundgåeligt, at der er forskellige interesser mellem landbrugets økonomiske mastodonter og primærproduktionen.

Se blot på spildevandet, det har fået lov til at belaste primærlandbruget i 35 år uden noget som helst form for mod-svar fra landbruget, der batter noget. Det skulle vi for længst have gravet godt og grundigt frem med tydelig dokumentation. Og det fortsætter, dog nu med mindst en røst, der af-dækker de skandaløse forhold, der råder på dette område.

Retssager

Retssager er ikke en god måde at føre dialog på, men er det nødvendigt må også dette værktøj anvendes. På landbrugsområdet trænger vi ofte til klarhed i en voldsomt polariseret debat. Domstole er til for at skabe klarhed. Lykke til med kampen.